

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีผู้สนใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษากันมากขึ้น เพราะมองเห็นความจำเป็นว่าในการจัดการศึกษาจะให้เป็นที่ไปในแนวทางใด หรือจะให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษาเป็นสำคัญ "ปรัชญาการศึกษานั้นย่อมเป็นตัวการอย่างหนึ่งในการก่อให้เกิดความคิด หลักการ หรือแนวปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปให้มีการเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง หรือปฏิรูปทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี"¹

ไทฑูรย์ สินดารัตน์ ได้กล่าวถึงคุณค่าของปรัชญาการศึกษาที่สำคัญ ๆ ไว้ 5 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษาช่วยในการตั้งคำถามที่ลึกซึ้ง
2. ปรัชญาการศึกษาช่วยให้เกิดความเข้าใจ
3. ปรัชญาการศึกษาช่วยขจัดความไม่สอดคล้องของท้องถิ่น
4. ปรัชญาการศึกษาช่วยให้เห็นภาพรวม
5. ปรัชญาการศึกษาช่วยเสนอแนวคิดใหม่²

วิญญู ธาธร กล่าวไว้ว่า "หากผู้บริหารการศึกษาหรือครูมีแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาอย่างไร ผู้บริหารการศึกษาหรือครูก็จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหา

¹สาโรช บัวศรี, ปรัชญาการศึกษาในประเทศไทย: จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 3.

²ไทฑูรย์ สินดารัตน์, ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 43-45.

วิชาที่สอนและวิธีการสอนไปตามแนวทางที่ตนยึดถือ หรือตามที่ตนเห็นดีเห็นงาม"³ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปรัชญาการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่จะนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

สำหรับปรัชญาการศึกษาของไทยนั้นมีผู้รู้หลายท่านให้ความคิดเห็นแตกต่างกันไป "มีหลายคนคิดว่าประเทศไทยไม่มีปรัชญาการศึกษา เพราะเขาไม่เคยเห็นหรือรู้ว่ามันคืออะไร"⁴ ภิญโญ สาขร ได้เสนอแนะการพิจารณาปรัชญาการศึกษาจากการจัดการศึกษาของไทยว่า

หากผู้บริหารศึกษาหรือครูผู้สอนการทูลว่าประเทศไทยในยุคใดก็มีปรัชญาการศึกษาอย่างไรก็ควรคนคว้ามานาโคจากโครงการหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรและแบบเรียน ที่ทางราชการประกาศใช้แต่ละยุคแต่ละสมัย ส่วนวิธีการสอนหรือวิธีการรู้หรือจัดการศึกษานั้น เราต้องค้นหาจากประวัติ-ศาสตร์ หรือจุดหมายเหตุต่าง ๆ หรือจากคำบอกเล่าของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแต่ละยุคแต่ละสมัย เราก็จะทราบว่าเราเคยมีปรัชญาการศึกษาอย่างไร⁵

เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของไทยในสมัยก่อนนั้น ศักดา ปรากฏประทานพร กล่าวว่ "ปรัชญาการศึกษาของไทยในสมัยก่อนหน้าที่จะมีการปฏิรูปการศึกษาในสมัย สมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การรักษาวัฒนธรรมประเพณีเดิมเพื่อความ สุข ความอยู่รอด เพื่อชีวิตของผู้เรียนและของสังคมโดยให้ความสำคัญต่อศีลธรรม จรรยา เป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปนั้น 'ปรัชญาการศึกษาของไทย ยังเป็นไปในแนวทางเดิมและอิงอยู่กับพระพุทธศาสนา"⁶

³ภิญโญ สาขร, หลักการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภา, 2523), หน้า 81.

⁴ศักดา ปรากฏประทานพร, ปรัชญาการศึกษามัยพื้นฐาน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์, 2526), หน้า 152.

⁵ภิญโญ สาขร, หลักการศึกษา, หน้า 82-83.

⁶ศักดา ปรากฏประทานพร, ปรัชญาการศึกษามัยพื้นฐาน, หน้า 155-156.

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับสื่อสารกับต่างประเทศมากขึ้น วัฒนธรรมของต่างประเทศก็แพร่หลายเข้ามาในสังคมไทยมากขึ้น การจัดการศึกษาของไทยจึงได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาน้อยลง ๆ การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนแปลงไปจากปรัชญาการศึกษาแบบเดิมไปเป็นอันมาก

อุทัย เกษตานนท์ ได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาไทยที่ผ่านมาพอสรุปได้ว่า เท่าที่ผ่านมามีอิทธิพลจากการปฏิบัติจะเป็นปรัชญาการศึกษาแบบสารัตถนิยม แม้ว่าเมื่อระยะเวลาประมาณ 20-30 ปีที่ผ่านมา จะมีอิทธิพลของการจัดการศึกษาแบบ พิพัฒนาการนิยม ไกรวัจจ์ แพร่หลายมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาบ้างก็ตาม เช่น วิธีสอนแบบใหม่ การเอานักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ออกจากประสบการณ์ เป็นต้น แต่ดูเหมือนว่าจะอยู่ในตำราเป็นส่วนมาก ครู นักเรียนและผู้บริหารก็ยังไม่พ้นจากวงจำกัดในเรื่องเก่า เช่น การท่องจำ การรวบรวมอ่านใจ การแก้ไขปัญหาย่างขอไปที ดังนั้นปรัชญาการศึกษาไทยคงเป็นแบบรวม ๆ ที่ขึ้นอยู่กับยุคใด สมัยใด และมีสภาพบ้านเมืองเช่นไร ซึ่งน่าจะตรงกับพวก Eclecticism ที่เห็นว่าตรงใจส่วนใดของสัทธาโคตก็เอามาปฏิบัติให้ตรงกับความต้องการของประเทศ?

หลังจากสมัยปฏิรูปการศึกษาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา ถึงปัจจุบันเป็นเวลาประมาณ 100 ปี ประเทศไทยได้จัดการศึกษาโดยพยายามประยุกต์การศึกษาแบบตะวันตกมาเป็นแนวทาง ทำให้การศึกษาไทยในปัจจุบันมีความรู้สึกร่วมกันประการหนึ่งว่า "ประเทศไทยขาดปรัชญาการศึกษาที่เป็นของเราเอง" ดังที่ เอกวิทย์ ๗ ฉลาง ได้กล่าวไว้ว่า

ในภาวะที่ไร้ปรัชญาการศึกษาของเราเอง นักการศึกษาของเราในปัจจุบันถึงไปไขว่คว้าเอาปรัชญาบางประการของชาวตะวันตกมาถือหัดกานาจะรับเขามาเป็นปรัชญาการศึกษาของเราเองไป ครั้นแปลงปรัชญานั้น ๆ ออกมาเป็นการกระทำ พบว่ามีความซัดเซไปกั้นไม่ไค่ สนิทกับคานิยมและนิสัยอย่างไทย ๆ ผลที่สุดปรัชญาต่างประเทศที่สั่งเขามานั้นก็ก็จะเฉือนล่อยไรความหมาย และไม่ยัง

⁷อุทัย เกษตานนท์, พื้นฐานการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 24 - 25.

ประโยชน์แก่การศึกษาของไทยกว่าที่ควร ความซุกซน ความอึดอัด ความ
วาทะ จึงมีอยู่ทั่วไปในวงการการศึกษาไทย⁸

ปรัชญาการศึกษาที่สำคัญ ๆ จากประเทศตะวันตกที่อยู่ในความสนใจของ
นักการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันนี้มี 5 สัทธิคือ

1. ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)
2. ปรัชญาการศึกษาถาวรนิยม (Perennialism)
3. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism)
4. ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)
5. ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

ปรัชญาการศึกษาสำคัญต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ เป็นแนวคิดของนักการศึกษาจาก
ต่างประเทศที่ประเทศของเรามีลักษณะความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการ
ต่าง ๆ กัน ดังนั้นนักการศึกษาไทยหลายท่านจึงพยายามที่จะแสวงหาและศึกษาปรัชญาการ
ศึกษาที่เป็นของเราเองขึ้นมา นักการศึกษาที่บุกเบิกเรื่องนี้อย่างจริงจังคือศาสตราจารย์
ดร.สาโรช บัวศรี ผู้ซึ่งได้หาปรัชญาแบบที่จะให้ปรัชญาการศึกษาไทยเจริญเติบโตได้
โดยที่ไต่พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และหลักธรรม
คำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาเป็นหลักการดำเนินชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ ดร.สาโรช
บัวศรี จึงได้ชี้ให้เห็นว่าพุทธปรัชญาจะเป็นแม่บทของปรัชญาการศึกษาไทยได้ดังที่ท่านได้
กล่าวไว้

ในประเทศไทยเรา เราจะใช้รากฐานอะไรสำหรับการศึกษาในยุคที่กำลัง
พัฒนาขึ้นมาเมืองอยู่อย่างรวดเร็วเช่นนี้ วิชาจิตวิทยาที่นับว่าเป็นของไทยเรา
เองก็ไม่มี สัทธิปรัชญาที่เป็นของไทยเราเองก็ไม่มีเหมือนกัน เรามีอยู่แต่
พระพุทธศาสนาอย่างเดียวเท่านั้น อนึ่ง หลักวิชาในพุทธศาสนานั้นที่เป็นของ
ไทยเราเองเราก็ไม่มีเหมือนกัน เรามีอยู่แต่พระพุทธศาสนาอย่างเดียวเท่านั้น

⁸ เอกวิทย์ ฆ กลาง, "อันอาจนำไปสู่ปรัชญาการศึกษาของเราเอง" รายงาน
การประชุมทางวิชาการเรื่องพระพุทธศาสนากับการศึกษาในประเทศไทย, (กรมการ
ศาสนา, 2523), หน้า 61 - 62.

อนึ่ง หลักวิชาในพุทธศาสนานั้นที่เป็นจิตวิทยาที่มีอยู่ ที่เป็นปรัชญาก็มีอยู่ ดังนั้นจึงน่าจะพูดได้ว่า การศึกษาของไทยควรจะได้ยึดพุทธศาสนาเป็นรากฐานโดยนำเอาหลักจิตวิทยาและหลักปรัชญาที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนานี้มาพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม และอยู่ในขอบเขตหรือระดับที่จะเป็นไปได้ในทางการศึกษา⁹

หลังจากที่ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษาแล้ว มีนักการศึกษาหลายคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ได้มีจุดเริ่มต้นของการพยายามวิเคราะห์เพื่อแสวงปรัชญาการศึกษาไทยกันอย่างจริงจัง ทำให้เกิดแนวคิดที่น่าสนใจในการพิจารณาปรัชญาการศึกษาไทยขึ้นอีกหลายประเด็น เช่น พระราชวรมณี ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการศึกษาสรุปไว้ว่า "คือการทำให้ชีวิตให้เข้าถึงอัสสภาพ เพื่อให้หลุดพ้นจากอำนาจครอบงำของปัจจัยแวดล้อมภายนอก และมีความเป็นตัวของตัวเอง"¹⁰ ท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวถึงการศึกษาว่า การศึกษาในพระพุทธศาสนา หมายถึงการสามารถทำให้บุคคลเอาชนะโลกนี้ทั้งหมด ไม่ต้องการลาภยศทางวัตถุใด ๆ เอาชนะโลกอื่นทั้งหมด (ไม่ต้องการไปเกิดในชาติอื่น) และทำให้อยู่เหนือโลกทั้งปวง (พ้นกิเลสโดยสิ้นเชิง ไม่เกิดในโลกไหนอีกต่อไป)¹¹

ถึงแม้ว่าทัศนะทางการศึกษาในการนำพุทธปรัชญามาเป็นปรัชญาการศึกษาไทยของ ดร.สาโรช บัวศรี พระราชวรมณี และท่านพุทธทาสภิกขุ จะมีความหมายและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันอยู่บ้าง แต่เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาของทั้ง 3 ท่านนี้ก็มุ่งไปสู่จุดเดียวกันคือพยายามให้คนมีการศึกษาเพื่อให้ชีวิตอยู่ในสังคม โดยลดความ

⁹สาโรช บัวศรี, พุทธศาสนากับการศึกษาแผนใหม่ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ำจุนสภา, 2516), หน้า 38.

¹⁰พระราชวรมณี, ปรัชญาการศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคสติกไทย, 2518), หน้า 4.

¹¹พุทธทาสภิกขุ, การศึกษาคืออะไร (กรุงเทพมหานคร: ชรรณูชา, 2521), หน้า 43.

เห็นแก่ตัวให้มากที่สุด และไม่ตกเป็นทาสของสิ่งแวกล้อมีไ้ ๆ เท่าที่จะทำได้

นักการศึกษาหลายท่านที่ เห็นด้วยกับแนวความคิดที่นำพุทธปรัชญามาเป็นปรัชญาการศึกษาไทย เช่น จิตรกร ทั้งเกษมสุข ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

ตลอดระยะเวลาหลายปีในอดีตนั้น ประเทศไทยได้ยึดเอาพุทธธรรมนี้เอง เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ในเมื่อคนไทยในอดีตยึดถือเอาพุทธธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การจัดการศึกษาโดยมีพุทธธรรมเป็นแนวทางจึงสอดคล้องกับสภาพของการดำเนินชีวิตของคนในสมัยนั้นโดยแท้ ปัจจุบันนี้แม้ว่าสภาพของชีวิตและสังคมจะแตกต่างไปจากสังคมสมัยก่อน แต่แล้วแก่นของวิถีชีวิตแบบไทยก็ยังคงมีพุทธธรรมเป็นพื้นฐานอยู่นั่นเอง ดังนั้นการสวนดุสิตมาทบทวนและยึดเอาพุทธธรรมเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาไทย จึงน่าจะเป็แนวทางออกที่ถูกทองที่จะช่วยให้สามารถสร้างปรัชญาการศึกษาไทยขึ้นมาได้ ปรัชญาการศึกษาที่มีพุทธธรรมเป็นแม่แบบย่อมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยยิ่งกว่าปรัชญาการศึกษาอื่นใดอย่างแน่นอน¹²

เอกวิทย์ ๗ ถวาง เห็นด้วยกับการนำเอาพุทธปรัชญามาคิดแปลงเป็นปรัชญาการศึกษาไทย ดังได้ให้ความเห็นไว้ว่า

สำหรับชีวิตของคนไทยเรานี้เกือบจะกล่าวได้ว่า พุทธศาสนาเป็นกฎเกณฑ์หาความจริงสุดขอก เป็นทฤษฎีความรู้ เป็นจริยธรรม และเป็นคณตอแห่งคานิยมทางสุนทรียศาสตร์ การกำหนดสาระสำคัญของปรัชญาการศึกษาไทย นอกจากจะมีรากฐานทางพุทธศาสนาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงอิทธิพลของเดิมซึ่งมีคณตอคนไทย ไ้แก่ ราชธานีไทย สักขณะภูมิประเทศเมืองร้อน และ ประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้เพื่อการุ้ร่งชาติทั้งแก่คน อิทธิพลเหล่านี้จะตองนำมาเป็นเครื่องช่วยกำหนดสาระแห่งการศึกษาด้วย¹³

¹²จิตรกร ทั้งเกษมสุข, พุทธปรัชญากับปรัชญาการศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร: บางกอกการพิมพ์, 2525), หน้า 26.

¹³เอกวิทย์ ๗ ถวาง, "อันอาจจะนำไปสู่ปรัชญาการศึกษาของเราเอง," ประชาศึกษา ปีที่ 21 ฉบับที่ 4 (พฤศจิกายน 2512): 189-190.

กนัย เทียนพูน ไท่ แสดงความคิดเห็นถึงการนำพุทธปรัชญามาเป็นปรัชญาการศึกษาไทยว่า

น่าที่จะลองใช้หรือศึกษาอย่างกว้างขวาง เพราะเรามีของที่อยู่ แต่เราไม่รู้จักนำมาใช้ คงดีกว่าที่จะลองเลียนแบบของผู้อื่น และคิดว่าเราไม่ควรที่จะปล่อยให้จัดการศึกษาสนองความต้องการของคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง โดยที่ไม่มีแนวทางหรือเป้าหมายเป็นหลักยึด จึงหวังเป็นอย่างยิ่งในอนาคตอันใกล้นี้ เราควรมีปรัชญาการศึกษาไทยที่มีพื้นฐานจากพุทธปรัชญา¹⁴

นักการศึกษาต่างกล่าวนี้ต่างก็เห็นควยในการนำพุทธปรัชญามาจัดแปลงเป็นปรัชญาการศึกษาไทย และไต่พยายามให้ข้อคิดที่จะช่วยพิจารณาให้ไต่แนวทางที่ค้ำที่สุดมาใช้ในการจัดการศึกษา แค่อะไรก็ตาม การนำพุทธปรัชญามาใช้ในการจัดการศึกษาของเราเองนั้น มีนักการศึกษาบางท่านเห็นว่าควรใช้ปรัชญาการศึกษาที่ไม่ผูกพันกับลัทธิศาสนาใดโดยเฉพาะ กังเช่น ศักกา ปรารังคประทานพร ไท่กล่าววว่า "ประเทศไทยมิไต่มีไต่แต่ผู้นับถือพุทธศาสนาเท่านั้น ยังมีผู้นับถือศาสนาอื่นอีกมาก เช่น คริสต์ ฮินดู อิสลาม เป็นต้น การที่เราระจะประกาศวว่าไต่ไปไต่ประเทศไทยจะจัดการศึกษาโดยยึดหลักพุทธปรัชญาคงจะกระทบกระเทือนจิตใจชาวไทยที่มิไต่ไต่กับผู้นับถือศาสนาพุทธอย่างแนนอน"¹⁵

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงปรัชญาการศึกษาไทยเท่าที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันแล้ว พอจะสรุปเป็นแนวคิดไต่วว่า

1. ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ไต่ยึดหลักพุทธธรรมในพุทธศาสนาเป็นสำคัญ รวมทั้งจัดการศึกษาโดยมีวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลาง
2. ในสมัยต่อ ๆ มา แม้จะมิไต่มีการระบุไต่วว่าประเทศไทยใช้ปรัชญาการศึกษาแบบไต่ แต่ถากูจากแนวปฏิบัติและสภาพที่เป็นจริง พบวว่าเรายึดแนวลัทธิปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เป็นส่วนใหญ่

¹⁴กนัย เทียนพูน, "ปรัชญาการศึกษาไทย ถึงเวลาแล้วที่จะใช้พุทธปรัชญา" วารสารพัฒนาหลักสูตร ฉบับที่ 24 (กันยายน 2526), หน้า 20.

¹⁵ศักกา ปรารังคประทานพร, ปรัชญาการศึกษามันพื้นฐาน, หน้า 165.

3. ลัทธิปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมเป็นปรัชญาการศึกษาที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในการจัดการเรียนการสอนในยุคใหม่ตามสมควร

4. จนถึงปัจจุบันนี้ นักการศึกษาหลายท่านพยายามเสนอแนวคิดให้ประยุกต์ปรัชญาการศึกษาของไทยจากหลักพุทธปรัชญา ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้าง แต่หลักการส่วนใหญ่อยู่ที่เป้าหมายอย่างเดียวกัน พุทธปรัชญาศึกษานี้ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งในแง่สนับสนุนและคัดค้านด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน

ในการจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีปรัชญาการศึกษาตามลัทธิที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม จึงจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยนี้ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของอาจารย์วิทยาลัยครูว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลิตครูและบุคลากรที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคม จึงได้เลือกสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยหวาราวดีและสหวิทยาลัยทักษิณว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ใช้ปรัชญาการศึกษาลัทธิใดจึงจะเหมาะสมกับระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยได้คำนึงถึงความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างและความสำคัญของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

ก. ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์วิทยาลัยครู

อาจารย์วิทยาลัยครูเป็นผู้มีบทบาทในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ไปปฏิบัติการสอนจริงและมีอิทธิพลในการปลูกฝังความคิดและการปฏิบัติแก่นักเรียน รวมทั้งการอบรมครูประจำการที่จะออกไปเป็นครูสอนนักเรียนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนั้นแนวคิดและการปฏิบัติคุณลักษณะของลัทธิปรัชญาการศึกษาตามที่อาจารย์วิทยาลัยครูต้องการย่อมจะไม่มีโอกาสถ่ายทอดไปยังลูกศิษย์ทั้งหลายซึ่งจะเป็นผู้นำความรู้และแนวคิดที่ได้รับมานั้นไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาหรือการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนต่อไป

ข. สภาพของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน

แต่เดิมกรมการฝึกหัดครูได้ดำเนินงานโครงการกลุ่มวิทยาลัยครู โดยจัดกลุ่มวิทยาลัยครูที่มีทั้งหมด 36 แห่ง ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ กลุ่ม

วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง กลุ่มวิทยาลัยครูภาค
 ตะวันตก กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ และกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง เพื่อเป็นการกระจาย
 อำนาจการบริหารและการทำเนิกร่างต่าง ๆ ไปสู่วิทยาลัยครู ให้วิทยาลัยครูมีอิสระมาก
 ขึ้น และสามารถที่จะใช้ทรัพยากรต่าง ๆ พัฒนางานตามบทบาทของวิทยาลัยครูได้ตรงตาม
 ความต้องการ ตามสภาพปัญหาของท้องถิ่นนั้น ๆ¹⁶ หลังจากนั้นกรมการฝึกหัดครูได้
 พิจารณาปรับปรุงการบริหารงานของกลุ่มวิทยาลัยครูให้ใกล้เคียงยิ่งขึ้นตลอดมา จนกระทั่งใน
 ปี พ.ศ.2528 สภาการฝึกหัดครูได้ออกขอมบังคับว่าควยกลุ่มวิทยาลัยครู พ.ศ.2528 ส่งผล
 ให้กลุ่มวิทยาลัยครูพัฒนาไปเป็นสหวิทยาลัย โดยขอมบังคับดังกล่าวมีสาระสำคัญพอสรุปได้
 ดังนี้

สหวิทยาลัย หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ
 วิทยาลัยครูร่วมกัน ให้วิทยาลัยครูร่วมกันเป็นกลุ่มวิทยาลัยครู เรียกว่าสหวิทยาลัย

สหวิทยาลัย มีภาระหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ภาระหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีวิทยาลัยครูเป็นหน่วยปฏิบัติ
 งาน กล่าวคือ

- 1.1 จัดการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น
- 1.2 ผลิตครู
- 1.3 วิจัย
- 1.4 ส่งเสริมวิทยฐานะครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 1.5 ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 1.6 บริการทางวิชาการแก่สังคม

2. สหวิทยาลัยต่าง ๆ ประกอบด้วยวิทยาลัยครู ดังต่อไปนี้

¹⁶ พะนอม แก้วกำเนต, "โครงการกลุ่มวิทยาลัยครู," วารสารครูปริทัศน์

1. สหวิทยาลัยล้านนา ประกอบด้วยวิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครู เชียงราย วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ มีสำนักงานคณะกรรมการ สหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูลำปาง
2. สหวิทยาลัยพุทธชินราช ประกอบด้วยวิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม และวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ มีสำนักงาน คณะกรรมการสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม
3. สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูอุดรธานี มีสำนักงานคณะกรรมการ สหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูอุดรธานี
4. สหวิทยาลัยอีสานใต้ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครู บุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี มีสำนักงานคณะกรรมการ สหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูนครราชสีมา
5. สหวิทยาลัยศรีอยุธยา ประกอบด้วยวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาลัยครูว่าไพรพรม มีสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูศรีอยุธยา
6. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูชนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา มีสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูพระนคร
7. สหวิทยาลัยทวารวดี ประกอบด้วยวิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง มีสำนักงาน คณะกรรมการสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรี
8. สหวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี มีสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี¹⁷

¹⁷ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัย, "สหวิทยาลัย" สรุปผลการ ประชุมปฏิบัติการ 3-7 มีนาคม 2529, หน้า 1-5. (อีกสำเนา).

จากสภาพเดิมของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน มีผลสะท้อนให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีความพร้อมทางกัน วิทยาลัยครูที่มีความพร้อมสูงสามารถที่จะพัฒนาในทุก ๆ ด้านได้ดีกว่าและมีประสิทธิภาพสูงกว่าวิทยาลัยที่มีความพร้อมต่ำ ในด้านความสามารถในการจัดการศึกษาของแต่ละวิทยาลัยครูก็จะมีลักษณะเด่นแตกต่างกันไปด้วย เมื่อวิทยาลัยสามารถจัดรวมกันเป็นสหวิทยาลัยแล้วย่อมจะมีผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาและแก้ปัญหาที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่งปฏิบัติอยู่ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ สหวิทยาลัยจึงเป็นระบบการจัดการศึกษาดุคการศึกษาของประเทศไทยที่มุ่งประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากการรวมทรัพยากรที่มีอยู่

นอกจากนี้จากรายงานการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู เรื่อง "ความต้องการงานวิจัยของบุคลากร" ¹⁸ พบว่าบุคลากรของวิทยาลัยครูมีความต้องการงานวิจัยในเรื่องปรัชญาการศึกษาและจุดมุ่งหมายของการฝึกหัดครูอยู่ในระดับสูงมาก จึงสอดคล้องกับการที่จะสนับสนุนให้มีการวิจัยทางด้านปรัชญาการศึกษาในสถาบันของกรมการฝึกหัดครูให้มากขึ้น

วิทยาลัยครูจึงเป็นสถานศึกษาที่น่าสนใจมากในปัจจุบัน เพราะวิทยาลัยครูเป็นแหล่งที่มีบทบาทโดยตรงที่จะส่งต่อไปยังระบบการศึกษาโดยส่วนรวมของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ดุคการศึกษา และอาชีวศึกษา ต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครูอยู่ด้วยเสมอ เมื่อวิทยาลัยครูได้รวมกันเป็นสหวิทยาลัยแล้วเช่นนี้ การทำการวิจัยที่เกี่ยวกับสหวิทยาลัยจึงควรสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงและส่งเสริมสหวิทยาลัยแต่ละแห่งให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ยิ่งขึ้น

¹⁸กรมการฝึกหัดครู, ความต้องการงานวิจัยของบุคลากร กรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526), หน้า 76.

ค. ความสำคัญของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ
ท้องถิ่นของสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ

สหวิทยาลัยทวารวดี

สหวิทยาลัยทวารวดี ครอบคลุมวิทยาลัยครูที่อยู่ทางภาคตะวันตก
ของประเทศไทย ครอบคลุมวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครู
กาญจนบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และวิทยาลัยครูเพชรบุรี ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด
คือ นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี
และประจวบคีรีขันธ์

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์โดยส่วนรวมของ
ภาคตะวันตกของประเทศไทย ทอสรุปลักษณะที่สำคัญได้ดังนี้

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ของภาคตะวันตกมีหลายลักษณะประกอบกัน
ดังนี้

1. บริเวณที่เป็นภูเขาและที่สูง ครอบคลุม บริเวณทางค้ำตะวันตก
ของภาคที่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศสหภาพมา มีเทือกเขาตะนาวศรีทอดตัวเป็นแนวยาวและ
สลับซับซ้อนตั้งแต่จังหวัดกาญจนบุรีเรื่อยไปจนถึงประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งที่มีป่าไม้ขึ้นอยู่
หนาแน่น และมีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์

2. บริเวณที่เป็นภูเขาเตี้ยสลับกับที่ราบเชิงเขา ครอบคลุม พื้นที่
บางส่วนของจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบริเวณที่ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน และตั้งอยู่
ในเขตเงาฝน ทำให้พื้นที่แห้งแล้งทำการเพาะปลูกไม่ไคยผล คงอาศัยการชลประทานเข้าช่วย

3. บริเวณที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำไหลผ่านเหมาะในการทำการ
เกษตรกรรม เพราะพื้นที่มีความชุ่มชื้น และอุดมสมบูรณ์ ครอบคลุม บริเวณบางส่วนของจังหวัด
สมุทรสงคราม จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี แม่น้ำที่ไหลผ่าน
ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำเพชรบุรี

4. บริเวณที่ริมชายฝั่งทะเล ครอบคลุม บริเวณที่ราบเรียบชาย
ฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เหมาะ
แก่การทำนาเกลือ ทำสวนมะพร้าว การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ภูมิอากาศ มีลักษณะอากาศแตกต่างกันเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว อากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อนจัดและไม่หนาวจัด ยกเว้นจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีฤดูร้อนค่อนข้างร้อนจัด และฤดูหนาวค่อนข้างหนาวจัด ทั้งนี้เพราะภูมิประเทศของจังหวัดนี้ส่วนใหญ่เป็นที่สูงและเทือกเขา

ทรัพยากรธรรมชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก คือมีทั้งแหล่งน้ำ ไร่แก่ง แม่น้ำลำคลอง และการสร้างเขื่อนต่าง ๆ ส่วนแร่ธาตุก็มีแร่ดีบุก วุลแฟรม ฟลูออไรท์ ตะกั่ว สังกะสี ฯลฯ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย เช่น พระปฐมเจดีย์ วัดไชโยโรจวิ พระราชวังสนามจันทร์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว อุทยานคอนเจดีย์ สวนสามพราน ทอดน้ำ ถ้ำ เขื่อน และชายทะเลอีกหลายแห่ง ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้มีความสำคัญเช่นกัน

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนมีการประกอบอาชีพที่สำคัญคือ อาชีพการเกษตร ไร่แก่ง การทำนา การปลูกพืชผัก ไม้ดอก และการทำสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียงหลายชนิด บริเวณที่มีความชุ่มชื้นน้อยประชาชนจะปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพก มันสำปะหลัง การเลี้ยงสัตว์ มีทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ

ส่วนอาชีพอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย โรงสีข้าว มันเส้น มันอัดเม็ด ปุ๋ย อาหารสัตว์ โรงงานสับปะรดกระป๋อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ ฯลฯ

สภาพทางสังคม ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา เช่นเดียวกับคนไทยภาคอื่น ๆ มีเพียงส่วนน้อยมากที่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่อยู่ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ชนบท มีส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล¹⁹

¹⁹ สวาท เสนาณรงค์, ภูมิศาสตร์ประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 34 - 36.

ปัญหาในการจัดการศึกษา จากรายงานผลการวิจัยโครงการวิจัย และวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่า การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้มีคล้าย ๆ กัน พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเด็กตกชั้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของนักเรียนแต่ละโรงเรียน
3. ปัญหาชาครุที่มีความสามารถพิเศษ
4. ปัญหาการลดลงของประชากร
5. ปัญหาทางบ้านเศรษฐกิจของนักเรียน ผู้ปกครอง²⁰

จากสภาพภูมิประเทศและลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทยมีลักษณะหลายประการที่แตกต่างจากภาคอื่น ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เช่น

รายงานการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู เรื่อง "ความต้องการเทคนิคอาชีพในท้องถิ่น" พบว่า วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงใต้หรือสหวิทยาลัยหาวราวดี แต่ละวิทยาลัยควรสนองความต้องการของท้องถิ่นโดยการผลิตบุคลากรดังต่อไปนี้

วิทยาลัยครูกาญจนบุรี ท้องถิ่นมีความต้องการให้ผลิตบุคลากรที่มีอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้ พืชไร่ การเงินและบัญชี สัตวบาล คนตรี ห่านา พืชสวน คมนาคม ประมง ธุรกิจการค้า สหกรณ์

วิทยาลัยครูนครปฐม ท้องถิ่นมีความต้องการให้ผลิตบุคลากรทาง ก้านเกษตรกรรม ไร่แก่ง พืชสวน ประมง ปศุสัตว์ ห่านา พืชไร่ ทางค้าธุรกิจ และ

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัย และวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2526), หน้า 1-4.

บริการ ไก่แก๊ซชาย ช่างเครื่องยนต์ การขนส่ง และทางคานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับการเกษตร ไก่แก๊ซ อาหารสำเร็จรูป อาหารสัตว์ เป็นต้น

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ทองถิ่นมีความต้องการให้ผลิต
บุคลากรทางคานอาชีพพืชไร่ พืชสวน ขนส่ง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องถัก เป็นต้น

วิทยาลัยครูเพชรบุรี ทองถิ่นมีความต้องการให้ผลิตบุคลากรทางคาน
อาชีพการกลั่นกรรม (ทำนา ทำไร่ พืชสวน) ปศุสัตว์ และการบริการ (โรงแรม มัคคุเทศก์)

เมื่อรวมอาชีพที่มีแนวโน้มความต้องการสูง 5 อันดับแรกในเซกซ์บริการของ
วิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันตก ไก่แก๊ซ อาชีพที่อยู่ในกลุ่มเกษตรกรรม คือ พืชไร่ พืชสวน
ปศุสัตว์ ขนส่งและธุรกิจการค้า ซึ่งวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีหรือวิทยาลัยครูกลุ่ม
ภาคตะวันตกควรจะได้ผลิตบุคลากรที่สนับสนุนต่อการพัฒนาอาชีพเหล่านี้²¹

จากรายงานการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู เรื่องความต้องการและความ
คาดหวังของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อวิทยาลัยครู พบว่า กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ต้องการให้กลุ่ม
วิทยาลัยครูภาคตะวันตกผลิตครูสาขาวิชาชีพเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับรองลงมาคือผลิตใน
สาขาที่ท้องถิ่นต้องการ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพและการปรับปรุงคุณธรรมจริยธรรมด้วย²²

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ถึงความต้องการที่บุคคลกลุ่ม
ต่าง ๆ ในท้องถิ่นมีความต้องการให้วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีผลิตบุคลากรที่มี
ความรู้ทางคานวิชาชีพต่าง ๆ มากกว่าคานวิชาความรู้สามัญ ทั้งนี้ก็เป็นไปตามโครงสร้าง

²¹กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการเทคนิคอาชีพในท้องถิ่น
(กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 2527), หน้า 125-150.

²²กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการและความคาดหวังของ
บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อวิทยาลัยครู (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2525),
หน้า 30-32.

ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นด้วย เช่น การต้องการศึกษาค้นเกษตรกรรม เป็นต้น

สหวิทยาลัยทักษิณ

สหวิทยาลัยทักษิณ ครอบคลุมวิทยาลัยครูทางภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วยวิทยาลัยครู 5 แห่ง คือ วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยครูภูเก็ต ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ คือ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์โดยส่วนรวมของภาคใต้ของประเทศไทย พอสรุปลักษณะที่สำคัญได้ดังนี้

ลักษณะภูมิประเทศ ภาคใต้เป็นแหลมยื่นลงไปในทะเล มีทิวเขาต่อเนื่องกันมากมาย เช่น ทิวเขาภูเก็ต ทิวเขานครศรีธรรมราช ไปจนถึงทิวเขาสันกาลาศรี ทำให้มีพื้นที่ลาดไปสู่ชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน คือบริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกและบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ลักษณะภูมิอากาศ ภาคใต้เป็นภาคที่มีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทั้ง 2 ฤดู ที่พัดผ่านทะเล อากาศโดยทั่วไปจึงอบอุ่น และร้อนชื้น ภูมิอากาศในภาคใต้สามารถจำแนกได้เป็น 2 แบบ คือ ภูมิอากาศแบบป่าฝนเมืองร้อน หรือแบบป่าดงดิบ ใ้แก่ พื้นที่ชายฝั่งตะวันออก และภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน ทางจังหวัดชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก

แหล่งน้ำ ในภาคใต้จำแนกได้เป็น

1. แหล่งน้ำเค็ม คือชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ประโยชน์ที่ได้จากแหล่งน้ำเค็มคือการขุดหาทรัพยากรแร่ธาตุใต้ทะเล การทำนาเกลือ ประมง และการใช้เส้นทางคมนาคม

2. แหล่งน้ำจืด ใ้แก่ แม่น้ำสายสำคัญ ๆ เช่น แม่น้ำตาปี แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสาขบุรี และแม่น้ำโก-ลก ซึ่งประชาชนใ้ใช้ในการบริโภคและทำการเกษตร นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำและฝายกั้นน้ำอีกหลายแห่ง ทำให้ภาคใ้มีความอุดมสมบูรณ์ใ้ในการใ้ประโยชน์จากน้ำใ้เป็นอย่างคิ

สินแร่ และทรัพยากรอื่น ๆ ภาคใต้มีแร่ธาตุที่สำคัญและทำรายได้ให้แก่ประเทศหลายชนิด เช่น 錳 กบฏ วุลแฟรม ทองคำ เหล็ก ฟลูออไรต์ และ ยิบซัม ฯลฯ ส่วนป่าไม้ในภาคใต้เป็นป่าไม้ดงดิบ มีป่าคงคิงซึ่งมีไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้เคี่ยม และป่าเลนน้ำเค็ม ซึ่งมีไม้โกงกางและไม้แสม เป็นต้น

อาชีพหลัก การประกอบอาชีพของประชากรในภาคใต้สัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของภาคใต้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลมีอาชีพการประมง ที่อยู่บริเวณที่ราบดินตะกอนก็จะทำนา ที่อยู่ตามเทือกเขาหรือที่สูงมีแร่ธาตุมากก็จะขุดแร่เป็นอาชีพหลัก ประชากรที่อยู่บริเวณที่มีความลาดเอียง ระบายน้ำได้ดีก็จะทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ นอกจากนั้นประชากรที่อยู่ทางชายทะเลที่มีหาคหทรายสวยงามก็จะประกอบ การค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันนี้กำลังเป็นอาชีพที่สำคัญในภาคใต้อย่างหนึ่ง

เมื่อพิจารณาสภาพเศรษฐกิจของภาคใต้โดยส่วนรวมแล้ว เห็นว่ามีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าภาคอื่น ทำให้เข้าใจไปว่าประชาชนทั้งหมดมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ในส่วนหนึ่งความคิดดังกล่าวก็ถูกต้อง แต่เป็นความร่ำรวยเฉพาะคนบางกลุ่มบางพวกที่เป็นเจ้าของหรือผู้ประกอบการ แต่ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกละเลยมาเป็นเวลานานคือ คนยากจน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้รายงานสรุปว่า ในจำนวนคนภาคใต้ 4,719,564 คน นั้นจะมีจำนวนคนยากจนอยู่ประมาณ 1,557,456 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13.5 ของคนยากจนทั่วประเทศ²³

สภาพทางสังคมและการเมือง โครงสร้างทางสังคมของภาคใต้โดยทั่วไปจะคล้าย ๆ กับภาคอื่น ๆ ของประเทศ นั่นคือสภาพของชนบทไทย แต่สภาพทางสังคมของภาคใต้ที่แตกต่างจากภาคอื่น ๆ ได้แก่ การอยู่ร่วมกันของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ของภาคใต้นับถือศาสนาพุทธ สำหรับศาสนาอิสลามก็นับถือกันกระจัดกระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มก่อนจำนวน

²³ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, รายงานการประเมินผลโครงการสร้างงานในชนบทภาคใต้ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2525), หน้า 16-20.

มาก ใ้แก่ 4 จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี สตูล ยะลาและนราธิวาส ซึ่งความแตกต่างทางศาสนา มีผลกระทบต่อสังคมด้วยเช่นกัน รวมทั้งความแตกต่างทางด้านภาษา ค่านิยมธรรมเนียมประเพณี วิถีวัฒนธรรม ปัญหาเรื่องเชื้อชาติ และปัญหาค่านิยมที่ต่างกัน ทำให้การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใตียังมีมาตรฐานการศึกษาต่ำ ทั้งนี้เพราะเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาที่ไม่ทั่วถึงกับจำนวนเด็ก เช่น บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน มีเด็กที่จะเข้าเรียนมากแต่ไม่มีโรงเรียนจะเรียน
2. ครูไม่พอกับจำนวนนักเรียน และครูส่วนมากเป็นไทยพุทธ ไม่ใช่คนพื้นเมือง
3. ชาวบ้านไม่เห็นประโยชน์ที่จะให้ลูกหลานของตนเข้าเรียนตามหลักสูตรของทางราชการ เห็นกันว่าเรียนจบมาก็ไม่ได้อะไร เรียนทางศาสนาจะมีความรู้มากกว่า จึงไปเรียนที่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) กันมาก
4. การศึกษาในโรงเรียนปอเนาะสะดวกกว่าการเรียนในโรงเรียนรัฐบาล เพราะไม่มีข้อบังคับ ไม่มีชั้น ไม่มีกำหนดเวลาเรียน ซึ่งตรงกับนิสัยชอบอิสระของชาวไทยอิสลามในจังหวัดภาคใต้อยู่แล้ว แต่ผู้ที่เข้าศึกษาก็มีไม่มากนัก
5. เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัวของชาวบ้านนั่นเอง
6. การขาดแรงสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะให้เด็กในปกครองได้ศึกษาเล่าเรียน²⁴

จากรายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษาองค์ประกอบของปัญหาที่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพครูในสามจังหวัดภาคใต้" พบว่า ครูผู้สอนในสี่จังหวัดภาคใต้ให้ความเห็นว่า มีเนื้อหาของหลักสูตรและแบบเรียนไม่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น ใ้แก่

²⁴ กรมการศึกษานูชน, รายงานการศึกษาทัศนคติของเยาวชนไทยในเขต 4 จังหวัดภาคใต้ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2518), หน้า 1-8.

วิชาศีลธรรม เนื้อหาที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ หลักธรรมคำสั่งสอนทางพุทธศาสนา ศัพท์เทคนิคที่เป็นภาษามานุษยวิทยา เรื่องประเพณีการกราบไหว้ การบวชชนาค ความเชื่อเกี่ยวกับโบราณวัตถุทางพุทธศาสนา เรื่องพระแก้วมรกต

วิชาสังคมศึกษา เนื้อหาเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา วันเทศกาลที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วันสงกรานต์ วันสารท วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา ประเพณีการทำบุญกัณฑ์บาตร เป็นต้น

วิชาภาษาไทย เช่น เนื้อหาเรื่องพระปฐมเจดีย์ บทของจำเริญมัทธนี ที่มีเนื้อหาทาคติงไปถึงพระรัตนตรัย

วิชานาฏศิลป์ เช่น การแสดงร่วมกันระหว่างชายกับหญิง

วิชาสุขศึกษา เช่น เนื้อหาเรื่องอาหารและโภชนาการที่ประกอบ
 ไปด้วย

วิชาพลศึกษา เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะที่มีการแสดงจับคู่กัน

วิชาศิลปะศึกษา เช่น การปั้น การวาดรูป เป็นต้น²⁵

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสภาพพื้นที่และลักษณะสังคมของภาคใต้แตกต่างจากภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ในการจัดการศึกษาจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมในแต่ละภูมิภาคดังกล่าวนี้ จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น ๆ ได้

จากผลการวิจัยของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เรื่อง "ความต้องการเทคนิคอาชีพในท้องถิ่น" พบว่า อาชีพที่เป็นความต้องการของจังหวัดที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ

²⁵ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของปัญหาที่มีผลต่อสวัสดิภาพครูในสามจังหวัดภาคใต้ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525), หน้า 180-181.

สหวิทยาลัยทักษิณ มีดังนี้

วิทยาลัยครูสงขลา มีรายชื่ออาชีพที่เป็นที่ต้องการ ได้แก่ การประมง ส่วนยางพารา โรงแรม การท่องเที่ยว มีคฤหาสน์ อุตสาหกรรมยางและการเลี้ยงสัตว์

วิทยาลัยครูภูเก็ต ได้แก่ อาชีพการประมง พืชสวน การเลี้ยงสัตว์ พืช ไร่ สวนยาง ศิลปหัตถกรรม มีคฤหาสน์และเหมืองแร่

วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ได้แก่ อาชีพสวนยาง การประมง การเลี้ยงสัตว์ พืชสวน อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร ช่างปูนและช่างอิเล็กทรอนิกส์

วิทยาลัยครูยะลา ได้แก่ อาชีพสวนยาง การทำนา พืชสวน การตลาด การเลี้ยงสัตว์ การประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร

วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อาชีพ พืชสวน อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร โรงแรม การท่องเที่ยว มีคฤหาสน์ การประมง ช่างเครื่องยนต์ และสวนยาง²⁶

เมื่อพิจารณาถึง 5 อันดับแรกที่เป็นอาชีพตามความต้องการของท้องถิ่นในสหวิทยาลัยทักษิณ ได้แก่ การประมง สวนยาง การเลี้ยงสัตว์ พืชสวน และโรงแรมและการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการที่ค่อนข้างจะแตกต่างจากภาคอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ จากรายงานการวิจัยของกรมการฝึกหัดครูเรื่อง "ความต้องการและความคาดหวังของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อวิทยาลัยครู" พบว่า กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ต้องการให้กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ผลิตครูสาขาวิชาชีพในท้องถิ่นเป็นอันดับหนึ่ง ครูวิชาชีพ ครูวิชาสามัญและครูประถมศึกษา เป็นอันดับรอง ๆ ลงมา โดยให้ผลิตระดับ ป.กศ.ชั้นสูงมากเป็นลำดับหนึ่ง และมุ่งหวังให้ปรับปรุงคุณภาพของครูเหล่านี้ในค่านิยมธรรม และจริยธรรมของครูเป็นอันดับแรก และปรับปรุงด้านวิชาการ เทคนิคการสอน เป็นอันดับ

²⁶ กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการเทคนิคอาชีพในท้องถิ่น, หน้า 103-117.

รอง ๆ ลงไป²⁷

จากงานวิจัยของเมตตา นพประสิทธิ์ เรื่อง "การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้" พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ของการให้การจัดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยครูสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมีชมศึกษาในปัจจุบัน ในด้านการสอนอาจารย์ครุวิชาชีพสอนและกิจกรรมหลายๆแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ให้เน้นการสอนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและให้เปิดสอนวิชาเอกที่ท้องถิ่นต้องการด้วย²⁸

จากเอกสารและรายงานการวิจัยที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีความมุ่งหวังที่จะให้วิทยาลัยครูในสหวิทยาเขตทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณใต้มีบทบาทในการผลิตบุคลากรและการบริการทางสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะลักษณะความต้องการของแต่ละท้องถิ่นรวมทั้งสภาพสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นจำเป็นจะต้องคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าอาจารย์จากสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ มีความต้องการให้การจัดการศึกษาของไทยสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาสันติวิธี และความต้องการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่ต้องการให้นำทฤษฎีปรัชญามาเป็นปรัชญาการศึกษาไทยหรือไม่ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีส่วนในการชี้แนวทางในการกำหนดปรัชญาการศึกษา

²⁷ กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการและความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อวิทยาลัยครู, หน้า 28 - 30.

²⁸ เมตตา นพประสิทธิ์, "การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), บทคัดย่อ.

ของไทยทั้งระดับภาคและระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพที่เหมาะสมกับสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูใน สหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาในระดับภาคและระดับชาติตามความ ต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา สถานศึกษาที่สำเร็จในระดับสูงสุด วิชาเอก-โทที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ การดูงานหรือประชุม ทางวิชาการในต่างประเทศ คณะวิชาที่สอน ประสบการณ์นอกสถาบัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิชาที่ควรปรับปรุงหรือส่งเสริม ประสบการณ์ในการทำงานภายในสหวิทยาลัย ภูมิสำเนา ความสามารถพูดภาษาท้องถิ่น และศาสนาที่นับถือ
3. เพื่อเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ ในด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา หลักสูตร โรงเรียน ผู้สอน ผู้เรียน และกระบวนการเรียนการสอน
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์ วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณระหว่างระดับภาคกับระดับชาติ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัย ทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณแตกต่างกัน
2. ปรัชญาการศึกษาในระดับภาคกับระดับชาติตามความต้องการของอาจารย์ วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะสำรวจเฉพาะปรัชญาการศึกษาตามความต้องการที่อยาก
ให้ใช้จริงของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยหวาราวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจเฉพาะเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูเฉพาะ
6 สหัชชี คือ ปรัชญาการศึกษาสารพัดนิยม ปรัชญาศึกษานิรันดรนิยม ปรัชญาการศึกษา
พัฒนาการนิยม ปรัชญาการศึกษาอรรถิถาภิวนิยม และพุทธปรัชญาการศึกษา
 - 2.2 ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูทั้ง 6
สหัชชี จะศึกษาในค่านิยมมุ่งหมายการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และองค์ประกอบ
ของการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียนและโรงเรียน
 - 2.3 ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู จะศึกษา
ความต้องการในระดับภาคและระดับชาติ
3. ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัย
หวาราวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ ศึกษาจากตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 อายุ
 - 3.1.2 วุฒิการศึกษา
 - 3.1.3 สถานศึกษาที่สำเร็จในระดับสูงสุด
 - 3.1.4 วิชาเอกหรือโทที่จบ
 - 3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับการศึกษา
 - 3.1.6 ตำแหน่งทางวิชาการ
 - 3.1.7 การดูงานหรือประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ
 - 3.1.8 คณะวิชาที่สอน
 - 3.1.9 ประสบการณ์ทำงานนอกสถาบัน
 - 3.1.10 ภูมิอำเนาเดิม
 - 3.1.11 ประสบการณ์การทำงานภายในสหวิทยาลัย
 - 3.1.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่ควรปรับปรุงหรือส่งเสริม

- 3.1.13 ความสามารถทุกภาษาถิ่น
- 3.1.14 ศาสนา
- 3.2 ทิวแปรตาม ไค้แก ลัทธิปรัชญาการศึกษาที่ต้องการ ไค้แก
 - 3.2.1 ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)
 - 3.2.2 ปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม (Perennialism)
 - 3.2.3 ปรัชญาการศึกษาที่พัฒนาการนิยม (Progressivism)
 - 3.2.4 ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)
 - 3.2.5 ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)
 - 3.2.6 พุทธปรัชญาการศึกษา (Buddhism)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกลุ่มประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. สร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปและอภิปรายผล

ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นส่วนประกอบในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยประกอบด้วยอาจารย์วิทยาลัยครูสหวิทยาลัยหวาราวดี และสหวิทยาลัยทักษิณ ทุกคณะวิชา ไค้แก คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการกิจการ คณะเกษตรศาสตร์และอุตสาหกรรม โภชใช้วิธี

สุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยยึดเกณฑ์ร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด 1,332 คน ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 666 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปรัชญาการศึกษาตามความต้องการ 6 สัทธิที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาในระดับภาคและระดับชาติ ตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามทุกชุดผู้วิจัยได้ส่งและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตอนที่ 2 ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู สหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ปรัชญาการศึกษา 6 สัทธิ ใน 6 ด้าน คือ จุดมุ่งหมายการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน สถานศึกษาและกระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู สหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ จำแนกตามตัวแปรอิสระและในแต่ละด้าน พร้อมกับเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู สหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ ระหว่างระดับภาคกับระดับชาติ และระหว่าง

ระดัฌภาคกับระดัฌชาติจำแนกตามลัทธิในแฌละค้ำน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ตอนที่ 4 หากค่าความสัมพันธ์ของปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูทวารวดีและสวิทยาลัยทักษิณระหว่างระดัฌภาคกับระดัฌชาติ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิสัมพันธ์นรังก (Rank Order Correlation Coefficient)

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปรัชญาการศึกษา หมายถึง แนวคิด ระบบความเชื่อ หลักทฤษฎีทางการศึกษาที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน โรงเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเลือกมาศึกษา 6 ลัทธิ คือ

1. ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากปรัชญาจัตถนิยมและวัตถุนิยม เป็นลัทธิที่เน้นเนื้อหาวิชาการ สาระค้ำนค้ำง ๆ และอนุรักษ์สืบทอกรมรคททางวัฒนธรรมของสังคม

2. ปรัชญาการศึกษานิรันทรนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากปรัชญาวัตถุนิยมและปรัชญาลัทธิสัจจนิยมเหตุผล เป็นลัทธิที่เน้นการพัฒนาสติปัญญา เหตุผล และจริยธรรม

3. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากปรัชญาปฏิบัตินิยม เป็นลัทธิที่เน้นประสบการณ์ชีวิตและสังคม ทรรคั้งการปรับทัวให้เข้ากับสังคมไคอย่างเหมาะสม

4. ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากปรัชญาปฏิบัตินิยม เป็นลัทธิที่เน้นความสำคัญของสังคมมากกว่าส่วนบุคคล เน้นวิธีการประชาธิปไตยเพื่อการสร้างสร้งสังคมใหม่ในอนาคตให้เป็นสังคมที่เท่าเทียมและยุติธรรม

5. ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มาจากปรัชญาอัตถิภาวนิยม เป็นลัทธิที่เน้นเสรีภาพ ความรับผิดชอบในการเลือกและการกระทำของตนเอง

6. พุทธปรัชญาการศึกษา หมายถึง ปรัชญาการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากพุทธปรัชญา เป็นลัทธิที่มุ่งให้คนรู้จักแก้ปัญหาให้ทันทุกข์ ทิ้งตนเองไค้ มีคุณธรรม ทำรงชีวิต

อย่างเป็นสุข และรู้จักมุ่งหมายของชีวิต

สหวิทยาลัย หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูที่มีระบบบริหารและแผนการปฏิบัติการ
ร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิทยาลัยครู

สหวิทยาลัยทวารวดี หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก มี 4 วิทยาลัย คือ
วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และวิทยาลัยครูเพชรบุรี

สหวิทยาลัยทักษิณ หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ มี 5 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครู
สงขลา วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี และ
วิทยาลัยครูภูเก็ต

ขอตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่า

1. อาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณมีความ
ต้องการปรัชญาการศึกษา
2. ปรัชญาการศึกษาตามความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัย
ทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณสามารถสำรวจออกมาได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับวิเคราะห์แนวโน้มปรัชญาการศึกษา อันจะมีประโยชน์ต่อ
การปรับปรุงการจัดการศึกษาของกรมการฝึกหัดครู
2. เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะที่จำเป็นในการพิจารณาปรัชญาการศึกษาที่
เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อการวางแผนและกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติ ทั้งโดย
ส่วนรวมและในระดับต่าง ๆ
3. เป็นข้อมูลสำหรับวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทวารวดีและสหวิทยาลัยทักษิณ
อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร การบริหาร และกระบวนการเรียน
การสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและของอาจารย์วิทยาลัยครู